

CSEHSZLOVÁKI HÍRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csehszlovákia, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 56. Csehszlovákia 17.258.

Felolvasó szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetés árak:
1 évre 6. 1/2 évre 3. 1/4 évre 150 P.
Megjelenik minden szombaton.

Magyarország és az új európai rend

Az emberi világ kepenek sorsdöntő, melyreható átalakulása sohasem váratlanul, megkérdőjelezhető történetek. Az események — az idők méhe — magukban hordják az elővetterzendők csíráit, az új életformák kialakulásának feltételeit. Évekkel, évtizedekkel sőt százok évszázadokkal megelőzően leleplezhetők már a nagy gondolkodók, írók, költők, — de hibás volt az elképzelés, a gondolat csak akkor válik életre valóvá, ha annak történelmi és társadalmi lehetőségét már megteremtődtek. Így van ez a szemünk előtt lejátszódó nagy európai

átalakítással is. A szilike anahronisztikusan bűtő sok apró, egymástól független és egymással szembenálló reszre szétreszt Európát előindít azon az úton, amely ennek a földrésnek egyértelműsége, ennek a nagy területnek hatalmas gazdasági egységéig való összerögzítésére vezet. Az átalakítás legelőször tartunk most. Ma minden még csak probléma, minden még csak kérdés, amire választ csak az elővetterzendők évek foghatnak adni. De tudunk kell, a területtel megvárni, ismerkedni kell a nagy átalakulás körvonalait, célkitűzéseit.

A nagytérkép-gazdálkodás

Csak egy kétféle nagy területre ennek a földnek birtoklását valamely nagy létező szabadsággal — írja Hitler „Mein Kampf” című művében. Ez volt az elindítás amely a nemzet-politika és gazdaság veresébe vezet, megvárni, a nagytérkép gazdaság (Grossraumwirtschaft) felé való törekvést. Roosevelt, a német nemzetiszocializmus teoretikusa még egyelőre csak élettérrel beszélt: „A német élettér a népi imperializmus annyiban helyes, amennyiben a német népek élettérre van szándék, hogy egészéjük erősebbé biztosíthasson magának. A földrajzi viszonyokhoz képest ennek a népi imperializmusnak gondokodnia kell arról, hogy ez az élettér közvetlenül kapcsolódjon az évszázadokhoz és ne jasson arra a sorra, amit a német középkor hatalmi törekvése szenvedett el.”

eredmény, az élettér kifejtését a nagytérkép gondolatával szerették ki. A két fogalom nem is teljesen azonos. A németek Európa új rendjének nagytérkép formájában való megoldását éppen azért fogalmazzák így, hogy ezáltal az európai népek közötti kíméljék.

De a nemzetiszocializmus elméleti álláspontja, más szempontok is a nagytérkép-gazdálkodás felé való törekvés helyességére mutatnak. Anglia elleni háború eddigi eredményeit vizsgálva felismerjük, hogy Európa csak az a nagy kérdést megoldja. A feljött nagyon sietnie és a közép európai államok gazdasági összefogását elősegítette Európának a tengerentúli államok felé való evágása. Arok a megállapodások, amelyeket Németország már eddig is kötött egyes európai országokkal, arra mutatnak, hogy a nagytérkép-gondolat megvalósítása felé már lényeges lépések történtek.

Az azia felolvasó történelmi események, különösen az utolsó esztendő tanulságai és

A világgazdaság új rendje

Késztelen, hogy eredetire nézve a nagytérkép-gazdálkodás háborús probléma. Két háború szállta: az első, amelyik azt a szavakat, a második, amelyik összerögzítést Európában. Mégis abból a szempontból is meg kell vizsgálni ezt a kérdést, milyen lesz a helyzet a háború befejezése után?

Az európai kontinensennek szüksége van egyes tengerentúli árukra, különösen élelmi szerekre, nem vasútkere, ásványvizre, kalcitra, textilversanyagokra és így tovább. Viszont Európa a háború után oly nagy ipari exportteléssel fog rendelkezni, mint azelőtt még soha.

Ami Magyarországot érdekli

Mű történik az iparilag kevésbé haladó országokat a nagytérkép gazdaság területén belül? Ez a kérdés vetődik fel. Valjon szükséges-e hogy állami támogatás nélkül iparukat megszervezzék és fel-áldozzák az iparilag sokkal erősebb versenyző országok érdekében? Az optimisták szerint megadnak az iparilag legfejlettebb országok érdeke, hogy a vele kapcsolatban lévő országok iparilag is fejlődjenek és meguk doigozzák azt mindazokat a nyersanyagokat, amelyek országukban találhatók. Nem állnak ott a természeti erőforrásoknak a fel-alkalmazásról, hogy ezáltal ipari kiváltságok keletkezzen, hanem eltekintenek, azt remélik, hogy az állandó iparosodási folyamat a hátramaradtabb országok igényeit és szükségleteit tovább emeli, amit ez már a

háború előtt is nem egy országban megtörtént. Az ipari államok exportjának a fokozását nem is indják másféltépen elgondolni, mint a nagytérkép területén élő népek vállalkozásának a növekedése útján.

Itt ezután ezeken az országokon a sor, hogy természeti adottságaik jobb kihasználásával, terményeik ipari feldolgozásával, mezőgazdaságuk intenzívebb művelésével, szaktudásuk földművelőpolitikájukkal és másféle intézkedéseikkel a lakosság fogyasztói képességét és termelési eredményeit minél magasabbra emeljék.

Magyarország — nemcsak azért, hogy a háború alatt egymáshoz közel csatlakozott, de egyáltalán is — azonosan kapcsolódott ebbe a nagytérkép gazdaságokká törvénybe, amelyet Németország kezdeményezett és amelyhez Magyarország lényegében még megvárni is hozzájárult. Ennek a hozzájárulása: Egyen iparigazság, amelyekben főleg a hazai mezőgazdasági és bányászati vállalatok, valamint a viszonylag még mindig ócska hazai munkássor nagy szerepet

Azokban az iparigazságban, amelyekben a lengyel államoknak voltak szemben — Kégy nagyobb létezőjeleket és részben jobb természeti adottságokból fogva is — nyilvánvaló előnyök vannak, saját természetüket ugyanígy nem felejtendő el tovább, vagy valamelyest csökkentenék is.

Hogy ez a lépés német létezők és szakemberek megállapításokból állítsák felvázolt lelti elgondolásokból meggyőzők, az bizonyos. Az irányzat lényeg az. Végülre szorosan csak a háború befejezése és a békekötés után lehet megállapítani. A háború alatt az anyagellátás szempontjait szemlélve az irányadók, ezért amennyire a háborús viszonyok közötti lehetőségek, a nagytérkép gazdaságok megvalósítása érdekében minden megtesznek az erre illőketek. Hogy a háború után mi lesz, arra vonatkozólag ma még letehető jóslásokba bocsátkozni. De az bizonyos, hogy bármilyen lesz a békekötés, a régi gazdaságiag szűkösabb Európában helyen csak egységes, gazdaságiag erős Európát hozhat.

Megalakult a PILVAX KÖR

Az 1848-as időkben történelmi órákat létező a Pilvax körhöz. E kevésbé sokáig gyűléstől helye maradt a magyar alkotó akaratnak.

Folyó évi november 8-án, pénteken a kevésbé különörműben magyar írók, költők, katonák a síkoltó művészek akaratából megalakult, illetve a magyar szellemiség megújulásáért való harcra újóval elindult a *Pilvax Kör*, amelynek célja az irrodalomnak és az alkotó művészeteknek a magyar kultúra megalapításában és a magyar nyelv megújításában. A kör tagjai: Dániel, Besenyey György, Bernsey János, Várkonyi György, Baró Kemény Zsigmond, Madách Imre, Komjáthy Jenő által megalakított utabon.

A Pilvax kör alapításában résztvevők: Bardhy József író (Gyergyó), Holbó Erő

Es az alapja a katonaszemély szolgálatainak, annak az egészséges magyar harcos szellemnek, amely életelő, fenntartó és egyetlen biztos alapja nemzetünk életének.

Es a harcos szellem az erőforrás annak a tőbblennakának, amelyet minden magyar el kell végeznie, a maga egyéni örvényén.

Több és jobb munkát végeznél, mint eddig, igazabb hittel, tisztultabb erőteljes magyarabb magyarnak, megmaradó és megtartó magyarnak, tehát magyar katonának lenni: ez a magyar katonaszemély gyakorlati szolgálata.

... Kinek zsanstunk kinek vessünk, kinek arassunk, kinek sevejjék éden magzatunkat, ha securitásunkra most gondot nem vesszünk ... (Zrinyi)

... Az ember egész életét úgy rendezje el, hogy jól halhasson meg ... (Zrinyi)

... Szánáson, vessen, boronáljon, arasson és sok dolgot vigyen véghez a gazdember, ha élni akar céledestül ... (Zrinyi)

... Ne szánjam véretem, ne szánjam életemet ... (Zrinyi)

— Főzni tud-e?
— En nem!
Porszivőgépet látol-e?
— En olyan sokas!
Esetlenül csak tud?
Háhoztál kezd.

— Az jóra igen! — Egyszerűnek. Ha kirívással az orvos, tavt 20 pengőért elvart tanulni magához. Egyszeres kiragyo az arca. Azt mondja, hogy 3 mindent megtanul, csak mutogassák.

H I R E K

Újévi ének.

Irtó: Kömönos.

Újévre már eddig sok éneket írtam ...
Örültem, kacagtam és ha kellett sírtam ...
Amikor sorshajót kemény vízbe dűt.
Sívtem a reményesg rószaléncét fötte;
A csüggedő szívbé reménymagot szóltam.
S a süket fülébe keményhangon szóltam.
Nemzetem sorsáért sggódd szívemmel
Szembeszálltam bátran az átkos közönyvel;
Amikor még egnék sótéi volt és gyászos,
Szóltam, mint ő-magyar jövőtől átlós,
Szóltam Kassáról és dalolom Várdról,
Zsolttár énekeltem „ama dicső napról”!

A jóslatom betelt! s me szorongva állok.
Az újév küszöbén ... Benne mit a lírok?
Mit mondjak ma néked én jó magyar népem?
— Nem vagy még túl minden bolos, szem-
redésen! ...

Am egeden ragyog az Isten szűz napja,
Az igazság és a jog fényét ragyogtatja,
Közlemdél kiből csak égve néz bátran,
Hol nem bírtok ketten, majd megbírtok hár-
man!

Összeforrva, hittel, bárhol rag és orkán,
Magyar őrszem által Kárpát havas orkán,
S mit eddig álmódil, mind valóra-válk,
Örömeink száll majd le az Al-dunáig! —
Es ma a jóslatom, est őzenem néked;
„Magéred én népem az új esztét!”

ELADÓ

— Karácsonyfaünnepétek. Az év. Nögyévt december 20-án déntán tartotta az ifjúsági otthonban szeretetünnepét, amikor is több mint 700 pengő értékben egybe-
tes a rásonról és megvendégelte a jelen-
lévő megsegélyezetteket, skábas Molliórisz János esperes-lelkész intézetét. Az ünnepélyes a leányegylet énekei, az iskolagyermek az énekek. — A filológiai iskolában is december 20-án, pénteken déntán volt kedves kis karácsonyi ünnepéte a tanulók részére. — A kórházi beteg-
hétén; 23-án este örültek otthonukról távol, szenvedéseik közöl is annak, hogy János a szenvedők és beteg részére is tud örömet hozni a szeretet ünnepein. Minden szobában volt karácsonya, a nagy kötetekben pedig kis ünnepély, amelyen az orvosok, az apó-
nőverek és a kórházgondozók felkértek veletek részt. A betegé közül azavál emléztetek meg a nap jelentőségéről, majd mindenhol pár mondatban Jándó Bernardin apát szólt a betegekhez. — Az év. betegék részére vasárnap déntán volt isztentiszlet és urvacseraasztás, amit Molliórisz János lelkész vezetett. A leányegylet énekel karácsonyi éneket. — Az evangélikus elemiiskolások szombatban az iskolában rendeztek kedves kis ünnepéteket, míg a Leányegylet vasár-
nap este az Otthonban tartott karácsony-
ünnepéteit nagy érdeklődéssel. — A Sztá-
nia Szövetés céldómölkli fiókja 40 partió-
goltját részrehatte és évben élelmiszert és ruházati cikkeket való támogatásában.

ELADÓ

Magyar Testvér!
Hazaarúld vagy, ha vá-
sárlásaidal nem a ke-
resztény magyar test-
véredet támogatod!

A székely kérdés

Erdély jelentős része visszatért. A visszatérés örömnappeségei végetértek. Be-
értünk a hétköznapi szűréségekbe. E hétköznapi munkáinak legfontosabb felada-
tá azoknak a kérdéseknek megoldása, am-
elyek a 22 éves román uralom alatt kiszorított erdélyi magyarság, különösen a dolgozó, iro-
kező, csemzert székelyek foglalkoztatását, ezen keresztül élelészivonalát emeli.

A székias, szakadékos terepeit a ke-
vébbé termékeny hegyi földeket visszködi székely gazdasági életet meg kell erősitni. Mezőgazdasági helyzetét vezetni és fejlesz-
teni, természet fokozni, értékesítési módoza-
tait megszervezni és elősegíteni, állattálmá-
nyát nevelni, ipari és kereskedelmi tevékeny-
ségét korszerűsíteni. — Itt van még a köz-
birtokosság ügye, a legelőkérdés, a Székely-
föld vilámlomlása, a szövetkezetek ügye, az erdő kitermelés céludatolása.

Itt van a székely házipar kérdése, a földgazdászok ügye, az általaj átkutatás, az ásványgyök a gyögyfürdők ügye. Mind csak egy-egy öszefogója a magadóindó problémák tömegének.

De nemzetvédelmi szempontból van még egy égető probléma, a székely vissza-
vándorlás megindítása. A székelyek kiván-
dorlása az Amerikába vándorlás idején, a 80-as években lett nagyarányú, de a székely-
székely Rgdába önönlese már sokkal régebben, századokkal ezelőt megkezdődött. Az erdélyi-
kijárt utakon mentek át a szorosokon. — A trianoni 22 év alatt pedig nem lévén határ Erdély és Románia között,

tízszázrészlet özőnlőt Bukarestbe és a dunai kikötő-városokba a székely munkás, veitk együtt a nők, akik társul szögöve, a Rgdában keresték megélhetésüket.

A családkerdes — családkerdes

A visszacsatolással kintrekedt munkásság visszateleplésének fontosságát belé-
ta, a magyar lérsádalom azon farszókai, hogy a minden támasz nélkül Romániában maradt női munkásokat mielőbb visszate-
leplésük. E a magasztos feladat az Egye-
sült Női Tábor vezetőségének jutott o-
sályrészt.

Az ENT a bukaresti székely nőket szeretni elsősorban elhelyezni Budapestre. Nagy baj, hogy most azok jöttek ki Romániából, akik vagy éppen hely nélkül voltak, vagy akiket kiutasítottak. Rengetegen ma-
radtak ott kiváló, jó munkacérok, akiket gazdák visszatartanak.

Értesíttek róla, hogy ez év január-
jában ötletet erdélyi lány ment Bukarestbe és még csak kétszáz bukaresti magyar lány jutott el a Női Táborhoz.
Megírótnék, hogy nem értesnek meg

Pestre azok, akik Bukarestből elindultak. Az ottani reformátusok diakonisszája levelet ír, hogy ekkor és ekkor indul Pestre huzsz főnyi leánycsoport. — Mi várjuk őket és megtörtenék, hogy a levélben felsorolt huzs lányból megérkezik három.

Nem tudjuk, hogy a közben Erdélyben leszállókkal mi lesz. Azokat a székely leányokat, akik Erdélyből jöttek, de Bukarestbe még nem szolgálták és nincsenek feltöltendő rászorúva arra, hogy Pesten éle-
nek, rábeszéltek, hogy térjenek vissza Erdélybe és ott keresessen megélhetést, mert a Bukaresti visszahozásán és a jelenlegi erdélyi munkakereskedés kérdésén is sür-
gösen meg kell oldani a családvédelmi tör-
vényen belül a családkerdesét. Fajának érdeke ...

Székely sorsok

Bukarestet járt lány egy panaszója sor-
sát: Bara Teréznek hívják. Szület Petroszény vidékén, két éve nem látta őket. Selyem-
gyárban dolgozott Bukarestben. Idén tavaszon indokolás nélkül elbocsátotta a gyár 56 magyar munkatársával együtt. Azóta egy „erősen jó asszonyt” szolgált egy román ezredes feleségénél. Román diákokat ösztönztek a rendőrségi nyilvántartókban a Bukarestben szolgáló magyar lányok nevéit és az áldott jó ezredes feleségét

felszólították, hogy alkalmazott- ját azonnal bocsássa el.

— Az asszony jéhdős volt. Nem mert visszatérni. — Elküldött. A testvérem ott maradt egy másik családnál, mert azt nem szakították.

Másik két fiatalasszonyt így panasz-
kodk. Makfalviak, rokonok. Bukarestben sohasem járunk. Egyikük három nagybocsa-
ka gyermeket hagyott otthon az anyjánál, a másik egy héthónaposat. Uőbálil igyekveznek visszateleplésre bírni, de Siba Kálmánné, sz. Molnár Agnes 18 éves asszony szomorúan rázza a fejét:

— Otthon még hat testvérem van. Egy most menekült hozzánk Hunyádmegyéből. Az édesanyám tarisza a gyermekivel.

Földünk nincs. Anyám részcs munkából él. Ő tartas az kicsi bubámot es. Az uram es kijött. Tánccak akad valami munka. Oyrában. Együtt. Érekek vagyunk. Fiatalko-
lalom. Az uram es csak 23 éves. Azt es egy gyermeket eltartas anyám a napazamból, amíg mi itt kerestünk valamit.

Bernád Amáli, a nagyszembeli Bonfer-
félé postágyárból jött el Pestre szolgálatot keresni. Férjeseit.

- Elbocsátótlak?
- Nem kérem. Csak fenyegettek, fél-
tünk. S hátha Pesten jobb lesz.
- No hiszen! — valaki felkacag.
- Kereképpit udvarhelyi piros labis fiat-
lal leányka. Lehet vagy 16 éves. Megszólt-
ja egy úr:
- Nem tetszik Pest neked!
- Háhát! — kacagja —, szee még pla-
ca síncs.

A kicsi leányka udvarhelyi, eddig csak Temesváron szolgált es úgy gondolja, hogy az a rendez város, amelyiknek van egy széles, magas főtere s abból kiágazó néhány utcája. De ezt a furcsa Pestiét nem tudja kiánnalni.

- Örökédig eltevedek.
- Hogy hívják?
- Dimény Eszter.

